

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 8. Respondetur argumentis contrariæ sententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Similiterque exequutio prædestinationis non erit ex meritis prædestinatorum: imò nulli esse poterunt merita hominum apud Deum, quia Deus non potest moraliter moueri, aut obligari ab vlla re, ad quicquam faciendum. Quin etiam Christi Domini opera non poterunt mereri, & Deum mouere moraliter aut obligare ad quicquam faciendum. Quæ omnia quàm sint absurda, & aliena à fide catholica, nemo non videt.

SECTIO VIII.

Respondetur argumentis contraria sententia.

EX dictis facile erit respondere argumentis, quæ contra ordinem decretorum Dei opponit idem auctor cap. 36. num. 6. & sequentibus. Primum est quia, Quemadmodum (inquit) ex eo quòd de Deo, eiusque scientia, voluntate, aliisque perfectionibus, enunciationes variolque discursus former intellectus noster, inde non sequitur vllam Deo cognitionem enunciationum, aut discursuum, etiam extrinsecè, tribuendam esse: ita ex eo, quòd certo quodam rationis postre ordine, prius vel posterius Dei actus, siue intellectus, siue voluntatis, concipiamus, non propterea conceptum nostrorum ordo diuinis actibus attribuendus est. Nullum enim nosse, nullumque attributum in conceptu suo proprio suaque formali significatione inuolvens imperfectionem, Deo propriè tribui, de eoque affirmari debet. At ordo qui est in rebus creatis, vel in nostris conceptionibus & volitionibus, in suo conceptu formali imperfectionem includit, nempe multitudinem, compositionem, & dependentiam ab alio, vel ignorantiam & impotentiam aliquam. Quod enim, verbi gratià, velimus aliquando finem, non cogitando de medijs, & statuamus facere aliquid, antequam vel illum circumstantijs particularibus cogitemus, & eas eligamus, id ex nostra oritur ignorantia, vel impotentia, quæ sit vt finem cogitantes aut volentes, quæ ad illum conducunt & nobis possibilis sunt ignoremus. Deus autem non tantum simul duratione, sed vno eodemque simplici actu perfectè nouit & decernit omnia: nihilque vt nos intelligit aut decernit imperfectè, successiue, inadæquate, aut cum vna vel altera tantum obiecti circumstantia: sed cum omnibus & singulis, etiam minoribus, cuiusque rei conditionibus & circumstantijs.

Respondet patere ex dictis, num. 35. & sequent. non tribui Deo actibus ordinem virtuales prioris & posterioris, ex eo quòd

prius & posterius illos concipiamus, sed ex eo quòd actus diuinus, quamuis realiter simplex & indiuisibilis, æquualet multis distinctis in creaturis, & ita se habentibus ad inuicem, vt vnus ab alio pendeat, illumque præsupponat ordine causalitatis. Quæ æquualentia, & præsuppositio virtualis, est prior nostris conceptibus, & fundamentum atque regula, secundum quam debent à nobis ratione distingui, & rectè ordinari cõsilia diuina, concipiendo vt prius, illud quod virtualiter alteri præsupponitur & Deo fuit ratio vel occasio volendi hoc aut illud. Hæc autem æquualentia actus diuini ad multos ratione distinctos, nullam imperfectionem includit, sed potius magnam illius perfectionem, arguit. Sicur summa & infinite perfectionis est quòd diuina entitas simplicissima realiter, æquualet & infinite supereminet omnibus entibus creatis & possibilibus extra Deum. Posita quoque huiusmodi æquualentia, & distinctione virtuali inter actus diuinos, nulla est imperfectio, in eo quòd sit inter illos virtualis præsuppositio, per æquualentiam ad actus creaturarum realiter subordinatos. Non enim propterea est in Deo realis multitudo actuum, & compositio, vel dependentia actualis & formalis vnus actus ab alio: neque ignorantia, vel impotentia. Sed quamuis vnico actu realiter intelligat & velit perfectè, sine successione & inadæquate: ille tamen actus quatenus est cognitio obiecti sub ea ratione quæ amatur, & quatenus est volitio eiusdem obiecti secundum illam rationem, habet virtualem distinctionem & præsuppositionem, æquualementem illi, qua nos distinctis actibus cognoscimus obiectum & motiuum volendi, illudque naturæ posterius volumus. Et actus quo Deus simul perfectè & adæquate tendit in finem, & in rebus vel circumstantijs propter ealem finem, æquualet pluribus actibus, quibus nos imperfectè, inadæquate, & cum successione temporis, volumus prius finem, posterique cogitamus & decernimus de medijs & circumstantijs eligendo hoc aut illud medium, & hanc vel illam circumstantiam, præ alia, propter hoc aut illud quod mouemur ad illam potius eligendam. Cumque Theologis queritur an Deus prius hoc aut illud voluerit: vel an prius præsciuerit hoc aut illud, quàm tale quid decreuerit, siue quoad substantiam, siue quoad aliquam modum aut circumstantiam: non est sensus fuerit in Deo successio actuum, & realis ac physica dependentia & causalitas inter actus, sed vtrum voluerit hoc propter illud: aut præscientia illius fuerit ratio eor voluerit: ita vt cum fundamento in se verè dici possit, Deus voluit incarnationem & mortem Christi, quia voluit salutem hominum. Deus voluit ab æterno damnare Iudam, quia præiudicauit eius peccatum & impenitentiam finalem.

Secundum

74. Secundum argumentum eiusdem auctoris est, quia, inquit, ad res Theologicas, vel fidei mysteria, Deique opera, ad extra, commode explicanda, nulla prius est huius ordinis necessitas, nulla utilitas. Quamvis enim intellectus nostri limitatio & imperfectio cogat nos actum illum diuinum, realiter simplicem, in multos conceptus parti: nulla tamen nos ratio, vel necessitas, vel utilitas cogit, actus diuinos, nostra solum ratione distinctos ordinare, & secundum prius ac posterius quasi successiuos disponere.

Malta diuina mysteria non possunt sine tali ordine explicari, neque

Respondeo neque mysterium Incarnationis, ver. gr. vel prædestinationis, fuisse aut esse potuisse, quale re ipsa fuit, sine virtuali distinctione & præsuppositione actuum diuinorum: neque posse à nobis explicari, nisi loquendo de actibus diuinis, vt subordinatis virtualiter secundum prius & posterius, ordine causalitatis & virtualis præsuppositionis. Cum enim fides, doceat miseriam hominum, & amorem salutis eorum, mouisse Deum vt filium suum vnigenitum daret, I. Ann. 3. non potuit hoc esse, neque potest à nobis intelligi & explicari, sine virtuali præsuppositione præscientiæ diuinæ circa miseriam hominum, atque etiam amoris circa eorum salutem, ad decretum æternum quo voluit Christum venire, vt eos à peccato liberaret. Similiterque cum Scriptura affirmet Deum antecedenter & à se velle omnes homines saluos fieri, 1. Timoth. 2. neminemque velle damnare nisi propter peccata: non potest hoc esse neque intelligi, sine virtuali præsuppositione præscientiæ peccatorum, ad positiuam reprobationem & voluntatem damnandi, vt fufius ostendimus sect. præcedenti.

75. Sed non propterea ordinamus actus diuinos vt successiuos, & duratione priores & posteriores: neque talem illis ordinem assignamus. Quemadmodum quando ratione distinguimus eisdem actus (quod vtiliter fieri admittit auctor ille), non propterea illis actualement distinctionem attribuiamus: sed tantum virtualement eorum amplitudinem & præsuppositionem, siue æquiualentiam ad plures actus subordinatos inter se, explicamus. Sic etiam liberas actuum humanorum prædefinitorum efficaciter à Deo, si qui tales sunt, non potest saluari & explicari, sine virtuali præsuppositione scientiæ mediæ, ad prædestinationem diuinam. Fruuolum enim est quod ait auctor ille cap. 41. numero 3. sufficere quod Deus omnia præsciat perfectissime, & quod nec eius præscientia falli, nec decretum frustrari possit. Sic enim, inquit, si ab æterno præsciuit, & decreuit aliquem effectum, ex. gr. actum nostræ voluntatis, fore liberum, hoc est, sic ab ea producendum, vt tamen eam, quantum est ex se, possit

Neque prædefinitio actuum liberorum

non producere: Dei præscientia & decretum efficax libertati nostræ non modò nihil oberit, sed ad eam statuendam, & in rebus natura ponendam, planè necessaria erit. Hoc, inquam, planè frivolum est, & iam sapius à nostris refutatum. Deus enim, quia perfectissime & verissime omnia præscit, non præscit voluntatem nostram esse liberè operaturam, nisi eo modo quo liberè operata erit. Neque potest prædecernere vt liberè operetur, nisi eo modo quo potest liberè operari. Atqui, vt idem auctor fateatur alibi, non potest liberè operari, nisi sit in eo statu, vt etiam positus omnibus ad agendum prærequisitis possit non operari. Ego quando prædecernit actum eius liberum, prædecernit vt ab illa ponatur ita vt possit non poni in iisdem omnibus circumstantijs antecedentibus, in quibus illum ponit. Ergo vt Dei prædefinitio efficax, & infallibilis, non exponatur periculo falsitatis, debet Deus, vt decernat efficaciter actum illum, certus esse infallibiliter quod voluntas, si constitatur in illis circumstantijs, ponet hunc actum, tamen si poterit illum non ponere. At hoc Deus non præscit certò & infallibiliter, nisi per scientiam mediæ, quã nouit voluntatem creatam esse liberè sic operaturam, si ponatur in talibus circumstantijs, eo ipso quod verum est illam esse sic operaturam in tali causa: nam aliunde non habet, vnde certò & infallibiliter præsciat, vt alibi ostendimus. Ergo decretum illud efficax præsupponit virtualiter scientiam mediæ, & in ea fundatur.

76. Tertium argumentum: Cum sint à parte rei multiplices ordines in obiectis actuum diuinorum: quid causa est cur actus diuini ordinem & denominationem prioris & posterioris, ab ordine causalitatis qui est in ipsis obiectis, sumant potius, quàm ab ordine vel temporis, vel dignitatis, in iisdem obiectis existente? Ita vt ordine temporis decretum Dei de creando Adamo, dicatur prius decreto de Dauide: & vtique, prius decreto de Christo creando. Ordine vero dignitatis contra, decretum de Christo creando, prius decreto de Dauide aut Adamo.

Respondeo hoc argumentum falsò supponere decreta diuina non aliter à nobis ordinari, quàm transferendo ordinem obiectorum ad actus diuinos: & affirmando actus diuinos esse ordinatos inter se, ex eo quod obiecta, in quæ tendunt, habeant aliquem ordinem prioris & posterioris: ac denique ordinem actuum diuinorum nihil esse aliud, quàm extrinsecam denominationem ab ordine obiectorum. Quod falsum esse patet ex dictis sect. præcedenti. Ostendimus enim, vltra ordinem obiectorum, admittendum esse

in Deo virtualem ordinem ipsorummet actuum, & virtualem præsuppositionem vnius ad alium, non semper conformem ordini obiectorum, neque ab illo petitur, sed ex modo quo Deus se habet intrinsecè & in seipso circa obiecta intellectus & voluntatis suæ, intelligendo & volendo ordinatè, virtuali quodam ordine, æquivalente nostro reali, quo prius intellegimus, quàm volumus, aut vnum volumus, quia volumus aliud, vera & reali præsuppositione, & causalitate vnius actus ad alium. De quo ordine prioritatis, & virtualis causalitatis inter actus diuinos nunc disputamus: non autem de ordine temporis, qui inter actus diuinos nullus est, cum omnes sint ab æterno, vt suo loco ostendimus: neque de ordine dignitatis, quem non diffitemur esse, vt patet ex dictis disput. 3. sect. 10.

77. Quartum argumentum: Cum pleraque obiecta sibi inuicem causæ sint, saltem in diuerso genere, vt medium & finis, ambulatio & sanitas, gratia & gloria: decreta Dei de illis obiectis se inuicem priora & posteriora dicenda erunt: quod tamen non dicunt quæuismodi ordinem asserunt.

Respondeo hoc argumentum falsè quoque supponere ordinem actuum diuinorum, iuxta nostram sententiam, non esse aliud, quàm extrinsecam denominationem ab obiectis. Quod esse falsum, & contra mentem eorum quos impugnat, facile poterat videre Aduersarius apud Didacum Ruis, quem præcipuè impugnandum suscepit, quique ipsius iudicio fufus & accuratius hac de re disputauit. Ille enim disp. 22. de voluntate Dei, sect. 1. num. 6. disertè ait controuerfiam de ordine actuum diuinorum in eo consistere, vtrum noster intelligendi modus, & ordinandi actus diuinos, id est, concipiendi actus diuinos vt ordinatos inter se, habeat fundamentum reale & verum in Deo, ita vt ratio assignandi prioritates actionum diuinarum non sit solum quia Deus cognoscit & vult quædam obiecta esse priora alijs obiectis, sed etiam sit alia ratio prioritatis, propria, & intrinseca diuinis actionibus. Deo igitur, ad ordinem, de quo disputamus, impertinens esse quòd obiecta sint ad inuicem priora & posteriora, siue in diuerso genere causæ, siue etiam in eodem vt contingere posse auctor iste imaginatur cap. 11. tit. 4. & sequentibus. Nam quemcunque ordinem habeant inter se obiecta, non est propterea, ordo virtualis intrinsecus inter actus diuinos, nisi vnius obiecti cognitio, aut volitio, præsupponatur cogitationi, aut volitioni alterius, tanquam ratio vel conditio, virtualiter prærequisita, per æquivalentiam ad actus nostros realiter & actualiter alios, alijs præsuppositos.

78. Eodem vitio laborant quicumque & sextum argumentum eiusdem auctoris: de quibus

idcirco plura dicere superfedeo. Vltimum verò quod proponit cap. 27. num. 2. sic habet: Operationes internæ Dei absolutæ (neque enim hic agitur de reatiuis, & processionibus personarum diuinarum) à parte rei sunt vna & simplex essentia diuina: nec multæ sunt, nisi secundum rationem nostram, & per denominationem extrinsecam à multis & diue sis nostris conceptibus, quibus vnam illam essentiam apprehendimus. Igitur inter eas nullus est ordo intrinsecus: sed solum extrinsecus, à nostrarum intellectuum, vel ab obiectorum se circa quæ versantur, ordine.

Respondeo non esse quidem inter actus diuinos actualem distinctionem, quasi à parte rei vnus non sit alius: sed solum virtualem & fundamentalem, per æquivalentiam ad plures actus distinctos. Quæ æquivalentia est actu, & non fit aut fingitur per nostros conceptus diuersos, sed illis præsupponitur; estque fundamentum & causa cur de essentia & de entitate diuina, quamuis simplici à parte rei, possint formari conceptus diuersi & dissimiles, quibus eius amplitudo virtualis, & æquivalentia ad multa, meliùs exprimitur. Similiterque non est inter actus diuinos præsuppositio actualis, & realis dependentia vnius ab alio: sed virtualis, in eo consistens, quòd vna & simplex entitas diuina æquualet multis actibus inter se subordinatis, & tendit modo æquivalenti in obiectum. Qui tenderi modus est nobis fundamentum concipiendi actus diuinos vt subordinatos: sicut amplitudo virtualis est nobis fundamentum concipiendi eorundem vt distinctos.

In forma igitur, distinguo antecedens. Operationes diuina absolute, id est, non reatiua ad intra, non sunt multæ nisi secundum rationem nostram, & per extrinsecam denominationem à nostris conceptibus diuersis, actuali & formali distinctione, concedo: vir uali, nego. Ergo inter eas nullus est ordo intrinsecus, sed solum per denominationem extrinsecam à conceptibus nostris: distinguo similiter. Non est ordo intrinsecus actualis & formalis, concedo: virtualis & fundamentalis, quem explicamus diuersis nostris conceptibus, nego. Non enim negamus posse actus diuinos, à nostris conceptibus sibi ordinantibus, denominari extrinsecè ratione ordinatos: sicut ab iisdem conceptibus, quibus distinguimus & diuersimodè concipimus actus diuinos, denominantur ratione distincti: sed dicimus præcedere in Deo fundamentum distinguendi & ordinandi, propter virtualem amplitudinem & præsuppositionem, qua de causa dicuntur distinguui ratione ratiocinata, id est, habente fundamentum in re, & non magè ad placitum. Cætera quæ opponit idem auctor, sunt minoris momenti, & magna ex parte sunt inutilis repetitio præcedentium argumentorum.

Ruis disput.
22. de voluntate Dei
sect. 1. n. 6.